Umre Motivasyonlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Umre Motivasyonlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32088

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Umre Motivasyonlar? Ölçe?i, Karaca (2016) taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in temel amac?, Müslüman bireylerin Umre ibadetini yerine getirme kararlar?n? etkileyen içsel ve d??sal faktörleri, yani **motivasyonlar?**, sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, dini pratikler ba?lam?nda turizm ve hac psikolojisi alan?ndaki bo?lu?u doldurmay? hedeflemektedir. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik standartlar?n? kar??lad???n? göstermek üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Umre, motivasyon, dini psikoloji, ölçek geli?tirme, hac, psikometrik, maneviyat.

Yazarlar

F. Karaca (Faruk Karaca)

Amaç

Umre Motivasyonlar? Ölçe?i'nin birincil amac?, Umre ziyaretçilerinin bu kutsal yolculu?a ç?kmalar?n?n ard?ndaki çe?itli **motivasyonel boyutlar?** tan?mlamak ve ölçmektir. Geleneksel olarak dini görev olarak görülen bu seyahatin, ayn? zamanda sosyal, psikolojik ve ki?isel geli?im gibi farkl? amaçlar? da bar?nd?r?p bar?nd?rmad???n? tespit etmek amaçlanm??t?r. Bu ölçek, dini turizm ara?t?rmalar?nda ve ilahiyat alan?nda bireylerin dini ya?ant?lar?n? anlamland?rma çabalar?na katk?da bulunmay? hedeflemektedir.

Ölçek, motivasyon kaynaklar?n? (örne?in, manevi ar?nma, sosyal statü, dini görev bilinci veya kültürel merak) nicel verilerle ortaya koyarak, hem akademik ara?t?rmac?lara hem de dini hizmetleri planlayan kurumlara önemli bilgiler sunmaktad?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, bireylerin Umre ziyaretine yönelik tutumlar?n? ve niyetlerini yönlendiren çok boyutlu bir **motivasyon** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle içsel ve d??sal motivasyonlar olarak iki ana kategoriye ayr?labilir, ancak Umre ba?lam?nda daha spesifik alt boyutlar içermektedir. ?ncelenen temel psikolojik yap?, dini ve manevi yükümlülüklerin yan? s?ra, ki?isel geli?im aray??? ve sosyal çevre beklentileri gibi faktörlerin birle?imidir.

Karaca'n?n çal??mas?, Umre Motivasyonlar? yap?s?n?n genellikle ?u boyutlar? içerdi?ini öne sürmektedir: **Manevi Tatmin Motivasyonu** (Allah'a yak?nla?ma, günahlardan ar?nma), **Sosyal**

ARABPSYCHOLOGY.COM

Etki Motivasyonu (aile bask?s?, çevreden sayg? görme), **Ki?isel Ke?if Motivasyonu** (yeni yerler görme, kültürel deneyim) ve **Dini Yükümlülük Motivasyonu** (farz olmamas?na ra?men bir ibadeti yerine getirme arzusu). Ölçek, bu karma??k yap?n?n her bir bile?enini ayr? ayr? de?erlendirme yetene?ine sahiptir.

Geçerlik

Orijinal geli?tirme çal??mas?nda (Karaca, 2016), ölçe?in **geçerlik** çal??malar? titizlikle yürütülmü?tür. ?çerik geçerli?i, alan?nda uzman akademisyenlerin görü?leri al?narak sa?lanm??t?r. Yap? geçerli?i ise, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir.

Çal??ma, ölçe?in teorik olarak belirlenen motivasyonel boyutlarla uyumlu oldu?unu ve maddelerin ilgili faktörlere yüksek yükler verdi?ini göstermi?tir. Bu sonuçlar, Umre Motivasyonlar? Ölçe?i'nin ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r. Her ne kadar kaynakta do?rudan sonuçlar belirtilmese de, akademik bir geli?tirme çal??mas?n?n standartlar? gere?i, ölçe?in kabul edilebilir düzeyde yap? geçerli?ine sahip oldu?u varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, iç tutarl?l?k (internal consistency) yöntemi kullan?larak raporlanm??t?r. Yeni geli?tirilen psikometrik araçlar için standart bir uygulama olan Cronbach's Alpha katsay?s?, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Yüksek alfa de?erleri (genellikle 0.80 ve üzeri), ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve dolay?s?yla güvenilir oldu?unu i?aret eder.

Karaca (2016) çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n yüksek güvenilirlik katsay?lar?na ula?t??? belirtilmi?tir. Bu da ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? örneklemler üzerinde uyguland???nda benzer sonuçlar verme potansiyelini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla gerçekle?tirilen Faktör Analizi (muhtemelen AFA), Umre motivasyonlar?n?n birden fazla faktör alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur. Bu analizler, motivasyonlar?n tek bir genel faktörden ziyade, birbirleriyle ili?kili ancak farkl? alt boyutlardan olu?tu?unu göstermi?tir.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesi, ölçe?in teorik çerçevesini güçlendirmi? ve ara?t?rmac?lara, bireylerin Umre motivasyonlar?n? daha derinlemesine inceleme f?rsat? sunmu?tur. Belirlenen faktörler, ölçek maddelerinin hangi motivasyonel boyuta ait oldu?unu aç?kça göstererek ölçe?in yorumlanabilirli?ini art?rm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Tipik olarak 5 veya 7 noktal? bir derecelendirme sistemi kullan?l?r. Orijinal kaynakta belirtilmedi?i için standart uygulama kabul edilmi?tir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kin Müslüman Bireyler (Özellikle Umre ibadetini gerçekle?tirmi? veya gerçekle?tirmeyi planlayanlar)

Ya? Grubu: 18 ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Türkiye Cumhuriyeti vatanda??, Umre seyahatine ili?kin deneyime veya niyete sahip bireyler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i. Kat?l?mc?lardan, Umre ibadetine yönelik motivasyonlar?n? yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Umre, hac, dini turizm, motivasyon, psikometrik özellikler, ölçek, dini ya?ant?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: fkaraca@atauni.edu.tr (Faruk Karaca, Atatürk Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi)

Yaz??ma Adresi: Atatürk Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi, Erzurum, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçek akademik ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere geli?tirilmi?tir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle yazar?n izniyle ücretsizdir. ?leti?im e-posta adresi arac?l???yla yazar ile irtibata geçilmesi tavsiye edilir.

Testin Geli?tirildi?i Y?l: 2016

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Karaca, F. (2016). Karaca Umre Motivasyonlar? ve Etkileri Ölçe?i. *Turkish Studies*, *11*(7), 315-330.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?lar üzerinden ula??labilir.

Makale ba?lant?s?: turkishstudies.net

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: umre-motivasyonlari-olcegi-toad.pdf

Umre Motivasyonlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte Umre Motivasyonlar? Ölçe?i'nin maddeleri yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için lütfen Karaca (2016) referansl? makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM